

Valgjärve Vallavalitsus

VALGJÄRVE VALLA ÜLDPLANEERING SELETUSKIRI

Saverna 2007

SISUKORD

<u>SISSEJUHATUS</u>	3
<u>1. VALGJÄRVE VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED</u>	4
1.1. <u>VALGJÄRVE VALLA LÜHISELOOMUSTUS</u>	4
1.2. <u>VALGJÄRVE VALLA RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID</u>	4
<u>2. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA EHTUSTINGIMUSED</u>	6
2.1. <u>ELAMUEHITUS</u>	6
2.1.1. <u>Üldpõhimõtted</u>	6
2.1.2. <u>Väikeelamumaa</u>	6
2.1.3. <u>Nõuded olemasolevate kortermajade renoveerimiseks, remontimiseks, ümberehitamiseks või neile juurdeehituste tegemiseks</u>	8
2.2. <u>ÜLDKASUTATAVA HOONE MAA</u>	8
2.3. <u>TOOTMISMAA</u>	9
2.4. <u>PUHKE- JA VIRGESTUSMAA</u>	10
2.5. <u>DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD</u>	11
2.6. <u>MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD</u>	12
2.7. <u>VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD JA PÖLLUMAA</u>	13
2.7.1. <u>Väärtuslikud maastikud</u>	13
2.7.2. <u>Väärtuslikud teelõigud ja ilusad vaatekohad</u>	14
2.7.3. <u>Muinsuskaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitseriim</u>	15
2.7.4. <u>Väärtuslik põllumaa</u>	15
2.8. <u>ROHELINE VÖRGUSTIK JA LOODUSKAITSE</u>	15
2.8.1. <u>Roheline võrgustik</u>	15
2.8.2. <u>Natura 2000 kaitsealad</u>	17
2.8.3. <u>Kaitstavad looduse üksikobjektid</u>	17
2.8.4. <u>Kaitsealused pargid</u>	18
2.8.5. <u>Muud looduslikult väärtuslikud alad</u>	18
2.9. <u>MAAVARAD</u>	18
2.10. <u>TEED</u>	19
2.11. <u>TEHNILINE INFRASTRUKTUUR</u>	20
2.11.1. <u>Elekter ja tänavavalgustus</u>	20
2.11.2. <u>Vesi ja kanalisatsioon</u>	21
2.11.3. <u>Soojavarustus</u>	21
2.11.4. <u>Internetiühendus</u>	21
2.11.5. <u>Jäätmekäitlus</u>	22
<u>2. ÜLDPLANEERINGU RAKENDAMINE</u>	23
<u>3. LISAD</u>	25
<u>LISA 1 KAITSEALUSED OBJEKTID</u>	25
<u>LISA 2 KALDA KASUTAMISE KITSENDUSED</u>	27
<u>LISA 3 TEED</u>	27
<u>4. GRAAFILINE MATERJAL</u>	30

SISSEJUHATUS

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on määrata valla ruumilised arengusuunad ning seada tingimused, kuidas suunatakse vallas maakasutust ja ehitustegevust.

Valla üldplaneering koosneb kaardist ja seletuskirjast. Seletuskiri on planeeringulahenduse tekstiline osa, mis sisaldab maakasutus- ja ehitustingimusi. Planeeringukaardi loetavuse parandamiseks on tehtud väljavõtted Saverna, Maaritsa ja Valgjärve küladest. Üldplaneeringu koostamise ja menetlemise käiku kajastav materjal on vormistatud lisana. Üldplaneering sisaldab selle elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise (koostanud OÜ Alkranel) tulemusi.

Üldplaneeringu koostamisel osalesid vallavalitsuse ametnikud, vallavolikogu ja -valitsuse liikmed ning vallaelanikud. Planeeringu koostamise protsessi vältel korraldati valla erinevates piirkondades avalikke arutelusid, millest võtsid osa kohalikud elanikud, maaomanikud, ettevõtjad ja avaliku sektori esindajad.

Üldplaneeringu koostas Valgjärve Vallavalitsus koostöös A&L Management Eesti AS-i ja Triinu Vaabiga. Üldplaneeringu kaardimaterjali koostas AS Pöyry Entec.

1. VALGJÄRVE VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED

1.1. Valgjärve valla lühiiseloostus

Valgjärve valda iseloostustavad eelkõige kaunis vaheldusrikas maastik ning soodne geograafiline asend.

Vald jääb Otepää kõrgustiku idaossa. Kõrge looduskaitse tähtsusega alade ja objektide (Krüüdneri mõisapark, Valgjärve loodusala, Kalevipoja lootsik jne) kõrval väärtustatakse ka kultuuripärandit (kivikalmed Mügra külas, Pikajärve mõis, Maaritsa kalmistu jne).

Kolme maakonna keskused (Tartu, Põlva, Võru) ning Lõuna-Eesti turismimagnet Otepää asuvad Valgjärve vallast umbes 30-minutilise autosõidu kaugusel. Valda läbib rahvusvaheline Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee.

Valgjärve vallas on 16 küla. Suurimad neist on Saverna, Maaritsa ja Valgjärve. Savernas asub ka valla halduskeskus. Viimastel aastatel on tõusnud Valgjärve valla atraktiivsus elu- ja suvituskohana.

1.2. Valgjärve valla ruumilise arengu eesmärgid

Üldplaneeringu koostamise käigus arutati millised on valla keskkonnaväärtused ja arenguvõimalused st leiti vastused küsimusele: mis väärib säilitamist ja mis vajab arendamist? Samuti analüüsiti, millised on üldplaneeringuga kavandatu elluviimisega kaasnevad majanduslikud, sotsiaalsed ja kultuurilised mõjud ning kuidas kavandatu sobib looduskeskkonda.

Arutelude ja analüüside tulemusena sõnastati valla ruumilise arengu eesmärgid:

- miljööväärtuslike piirkondade säilitamine ja arendamine;
- looduskeskkonna säilitamine;
- elamuehituse arendamine;
- liiklusohutuse meetmete kavandamine;
- olemasolevate tootmisalade arendamine;
- puhkevõimaluste arendamine ja mitmekesistamine, sh puhkealade avaliku kasutamise tagamine.

Valgjärve valla üldplaneeringuga ei kavandata olulisi muudatusi väljakujunenud asustusstruktuuris. Ruumilise arengu eesmärkides nähakse valda kvaliteetse elu-, töö- ning puhkeskeskkonnana. Sellest tulenevalt keskendutakse üldplaneeringus loodus- ja kultuuriväärtuste säilitamise ning piirkondade arengueeldustest lähtuvate tegevussuundade ruumiga sidumisele.

Aktiivsemat elamuehitust nähakse ette eelkõige Maaritsa piirkonnas. Piirkonna eelduseks on soodne geograafiline positsioon suuremate linnade suhtes, toimiv kultuurielu ning olemasolev tehnovõrgustik.

Tootmisalade osas olulisi muudatusi ei kavandata. Suurem osa valla tootmisaladest koondub vastavalt üldplaneeringule Saverna piirkonda. Täiendava maa planeerimine toimub seal peamiselt olemasolevate tootmisalade laiendamisena. See on majanduslikult ja keskkonnakaitse seisukohalt otstarbekas, kuna olemas on tootmiseks vajalik infrastruktuur ning olemasolevate tööstusalade kasutuselevõtt mõjutab keskkonda vähem.

Puhke- ja virgestusalade määramisel on aluseks võetud traditsiooniliste puhkekohtade paiknemine ning mitmekesine maastik. Puhkealade arendamise eesmärgiks on parandada elanike elukvaliteeti ning tõsta kohalike turismiteenuste pakkujate konkurentsivõimet. Nimetatud maakasutusfunktsiooni eelisarendamist nähakse eelkõige Otepää spordi- ja turismipiirkonna mõjualale jäävas Valgjärve piirkonnas, kus on juba välja kujunenud turismiinfrastruktuur.

2. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED

2.1. Elamuehitus

2.1.1. Üldpõhimõtted

Elamuehituses on suund ühepereelamute ja ridaelamute rajamiseks. Kortermajade ehitamist ei kavandata. Hajaasustuses ja kompaktse asustusega alal on elamuehituse nõuded erinevad.

Üldplaneeringus lähtutakse hajaasustuse määratlemisel kriteeriumist, kus katastriüksuse suurus on üle 2 ha. Ala on kompaktse hoonestusega kui seal asuvate katastriüksuste suurus on alla 2 ha ja sinna soovitakse ehitada viiest või enamast pereelamust või kahest ridaelamust koosnevat hoonete gruppi või ühte viie või enama korteriga ridaelamut. Kompaktse hoonestusega alal on detailplaneeringu koostamine kohustuslik. Käesoleva üldplaneeringuga määratakse kompaktse hoonestusega aladeks:

- Maaritsa küla keskus;
- Valgjärve küla keskus;
- Saverna küla keskus;
- Endise Müta maaüksuse ala Pikareinu külas.

Uute elamualade rajamiseks koostatud detailplaneeringud peavad sisaldama ühiselt kasutatavate puhke- ja rohealade ning mänguväljakute lahendust ja tagama kvaliteetse elukeskkonna loomise.

Maatulundusmaa sihtotstarbega katastriüksusele on lubatud ehitada vallavalitsuse poolt väljastatavate projekterimistingimuste alusel üks ühepereelamu ja kuni 3 abihoonet. Erinevatele katastriüksustele kavandatavate hoonekomplekside vahekauguseks peab jääma vähemalt 100 m ja säilima väljakujunenud asustusstruktuur.

Elamuehituse kavandamine ja selleks loa andmine metsamaadel toimub vallavalitsuse igakordse kaalutusotsuse alusel. Ehitustegevuse kavandamine Maaritsa kalmistu (tähis kaardil K1) sanitaarkaitsevööndis (300 m kalmistu välispiirist) tuleb kooskõlastada Tervisekaitseametiga.

2.1.2. Väikeelamumaa

Väikeelamumaa on pereelamu ja ridaelamu maa kompaktse hoonestusega aladel ja maatulundusmaa elamu õuemaal (hajaasustuses). Alale võivad jääda elamuid teenindavad ehitised, sh teed ja tehnorajatised, samuti elamute lähiümbruse puhke-ja spordiotstarbeline maa ning rajatised.

Hajaasustatud aladel elamute ja kõrvalhoonete rajamisel peab säilima küladele iseloomulik struktuur – hoonete (hoonegruppide) paigutus maastikus ja elamute omavahelise kauguse määramisel lähtutakse konkreetsetes külas välja kujunenud asustustihedusest, hoonegruppide paiknemisest ning õuealade paigutusmuustrist. Uued hooned peavad sobima piirkonnas välja kujunenud ehituslaadiga, mis on vajalik piirkonna maastikulise terviku ja miljöö säilitamiseks. Järgima peab traditsioonilisi ehitusmahtusid, ehitusmaterjale, arhitektuurseid lahendusi (katusekalded, välisviimistlusmaterjalid, korruselisus, fassaadi paiknemine tee suhtes jne).

Kompaktse asustusega elamupiirkonnad planeeritakse Maaritsa, Valgjärve ja Saverna keskuste olemasolevate elamumaade laiendusena. Nendest planeeritavatest elamupiirkondadest käsitletakse üldplaneeringus kompaktse hoonestusega aladena vaid Saverna planeeritavat elamupiirkonda. Maaritsa ja Valgjärve planeeritavaid elamualasid ei määrata käesoleva üldplaneeringuga kompaktse hoonestusega aladeks. Kui nendele aladele soovitakse elamupiirkondi rajada, siis vastavate detailplaneeringutega muudetakse üldplaneeringut ja määratakse need alad kompaktse hoonestusega aladeks. Ühisvee- ja kanalisatsioonitrassid on olemasoleval elamumaal juba olemas ning nende edasiarendamine planeeritavale elamumaale on majanduslikult otstarbekas.

Minimaalseks krundi suuruseks Maaritsa, Valgjärve ja Saverna kompaktse asustusega alal on 2500 m² ja endisel Müta maaüksusel (tähis kaardil E7) 2500 m². Erandina võib lubada väiksemale katastriüksusele või krundile ehitamist vallavalitsuse kaalutusotsuse alusel lähtuvalt olemasolevast asustusstruktuurist. Kavandatava kompaktse asustusega alal on elamukrundile lubatud ehitada elamule lisaks kuni kaks kõrvalhoonet. Suurim lubatud kõrgus ühepereelamul on 9 ning ridaelamul 10 meetrit (selle all mõeldakse kõrgust maapinnast katuseharjani). Lubatud on teenindus-, äri- või ühiskondlike hoonete maa kõrvalfunktsioon kuni 20% ulatuses.

Ärimaa kõrvalfunktsiooni arendamine kõrvalfunktsioonina on lubatud puhkemajandusliku teeninduse arendamise eesmärkidel (st toitlustamine ja majutusteenus). Nimetatud kõrvalfunktsiooni rakendamisel on kõige olulisem kriteerium keskkonnasäästlik majandamine.

Tehnovõrkude väljaarendamine elamualadel toimub kokkuleppel arendajaga. Vastavate lepingutega peab olema tagatud elamualade ühiste tehnovõrkude väljaehitamine enne ehitusloa väljastamist.

Väikeelamu maa juhtfunktsiooniga maadeks reserveeritakse käesoleva planeeringuga:

- Maaritsa piirkonnas: Tartu-Luhamaa tee äärne ala Maaritsa külas (tähis kaardil E2 ja E9), Maaritsa-Topsi-Vahtra tee äärde Maaritsa külas (tähis kaardil E3), Maaritsa-Prangli tee äärde Maaritsa külas (tähis kaardil E4) ja Vissi külas (tähis kaardil E10);

- Valgjärve piirkonnas: Saverna-Valgjärve-Pilkuse teeäärne ala Valgjärve ja Kooli külas (tähis kaardil E5), Tamme tee äärde Valgjärve ja Kooli külas (tähis kaardil E6), Pikajärve külas (tähis kaardil E8) ja endisel Müta maaüksusel (praegu Lehtmetsa, Põlluoja ja Järvemäe katastriüksused tunnustega 85602:002:0107-0109) Pikareinu külas (tähis kaardil E7);
- Saverna piirkonnas: Saverna-Põlva tee äärne ala Saverna külas (tähis kaardil E1).

Tingimused detailplaneeringu koostamiseks:

- maa-ala juhtfunktsiooniks on elumumaa, mille ehitise tüübiks on ühepereelamu või ridaelamu;
- elamute ehitamisel veekogude piiranguvööndis koostatakse detailplaneering ning järgitakse seadusandlusest tulenevaid piiranguid;
- elamumaal ärielistel eesmärkidel ja avalikel funktsioonidel ehitamiseks on vallavalitsusel õigus nõuda detailplaneeringu koostamist;
- ärimaa kõrvalfunktsiooni arendamisel ei tohi kaasnevad mõjud (nt liiklusvoogude suurenemine) avaldada elamisaladele olulist negatiivset mõju;
- uute elamute detailplaneeringute koostamisel kavandatakse mänguväljakute, parkimise ja haljastusega seotud lahendid;
- Maaritsa külas Tartu-Luhamaa tee sanitaarkaitsevööndis asuva maa-ala kohta koostatavates detailplaneeringutes näha ette müra vähendavad meetmed, mille väljaehitamise kulud katab maa omanik.

2.1.3. Nõuded olemasolevate kortermajade renoveerimiseks, remontimiseks, ümberehitamiseks või neile juurdeehituste tegemiseks

Olemasolevate korterelamute renoveerimisel ja ehitamisel tuleb lähtuda piirkonnas kujunenud ehitustraditsioonist. Kortерelamute renoveerimise ja korterite siseruumide ümberehitamise projekteerimiseks on vajalik taotleda vallavalitsuselt projekteerimistingimused.

Akende väljavahetamisel peab jälgima olemasolevate akende jaotust. Akende jaotust on lubatud muuta vaid kogu majal korraga Valgjärve Vallavalitsuse poolt väljastatud projekteerimistingimuste järgi koostatud projekti alusel. Kortерelamutele juurdeehituse püstitamiseks, kus hoone kubatuur muutub rohkem kui 30%, peab projekteerimise alustamiseks koostama detailplaneeringu.

2.2. Üldkasutatava hoone maa

Üldkasutatava hoone maa Valgjärve vallas on haridus- ja lasteasutuste, spordihoone ja -kompleksi maa, tervishoiu asutuste maa, kultuuriasutuste maa ning kogukonna keskustes ühiskondlike hoonete maa.

Üldplaneeringuga ei reserveerita täiendavalt üldkasutatava hoone juhtfunktsiooniga maad. Üldkasutatava hoone maana säilivad kõik olemasolevad ühiskondlike hoonete krundid. Vajalik on ühiskondlike objektide korrastamine ümber- või juurdeehitamise teel ning mõningatele hoonetele uue funktsiooni leidmine (nt Saverna ambulatooriumihoone, Valgjärve spordi- ja puhkekompleksi rajamine Valgjärve Põhikooli baasil).

Tingimused detailplaneeringu koostamiseks:

- ala juhtfunktsiooniks on üldkasutatava hoone maa;
- detailplaneeringuga lahendatakse parkimine vastavalt kehtivatele parkimismääradele;
- detailplaneeringuga tagatakse kergliikluse ligipääsetavuse võimalikkus, liiklusohutuse meetmete rakendamine ning haljastuse rajamine.

2.3. Tootismaa

Tootismaa on tootva ja ümbertöötleva tootmisega seotud hoonete, neid teenindavate abihoonete ja rajatiste maa.

Tootismaadena võetakse kasutusele endised tootmisterritooriumid (sh põllumajanduslikud tootmisterritooriumid), sest seal on olemas vajalik infrastruktuur. Täiendavat tootismaad nähakse ette peamiselt olemasolevate alade laiendusena. Tootmise rajamisel lähtutakse keskkonnakaitse nõuetest.

Tootismaadele antud ärimaa kõrvalfunktsiooni kaudu toimub ärimaade arendamine. Neil aladel on võimalik arendada nii äri- kui tootmistegevust või ühte kahest.

Tootmishooned, mis asuvad külades asustuse läheduses peavad oma mahult ja välisilmelt sobima olemasolevasse keskkonda. Asustuse läheduses olevatele tootmismaadele olulise ruumilise mõjuga objekte ei kavandata. Tootmismaadel, mida ei ole viimase 10 aasta jooksul kasutatud, koostada tootmishoonete tehnilise seisukorra ja keskkonnaseisundi hinnang ning amortiseerunud hooned lammutada. Tootmishoonete tehnilise seisukorra ja keskkonnaseisundi hinnangu (mis tuleb teostada 5 aasta jooksul üldplaneeringu kehtestamise aastast arvates) ning lammutamise kulud kannab hoonete omanik.

1.

Tehnovõrkude väljaarendamine tootmismaal toimub kokkuleppel arendajaga.

Käesolevas planeeringus määratakse tootismaa maa-aladeks:

- Saverna piirkonnas: Saverna-Valgjärve tee äärne ala Saverna külas (tähis kaardil TT5), Soodla tootmis- ja äriala Tiido külas (tähis kaardil TT4);
- Valgjärve piirkonnas: Valgjärve tootmisala (kahes osas, tähis kaardil TT1);
- Maaritsa piirkonnas: Vissi tootmisala (tähis kaardil TT2); Maaritsa tootmis- ja äriala (tähis kaardil TT3).

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks:

- ala juhtfunktsiooniks on tootismaa ärimaa kõrvalfunktsiooniga, mis võimaldab maa-aladel arendada kas äri- või tootmistegevusest või nimetatud funktsioonide kombinatsiooni;
- detailplaneeringu raames koostatakse keskkonnamõju hindamine, kui lähedusse jäävad elamud või ühiskondlikud hooned ning kui tootmisega kaasneb hoonest või krundilt väljuv oluline keskkonnamõju;

- detailplaneeringuga lahendatakse parkimine vastavalt kehtivatele parkimismäärustele;
- detailplaneeringuga tagatakse kaitsehaljastuse rajamine ja territooriumi heakorrastamine/haljastamine.

2.4. Puhke- ja virgestusmaa

Puhke ja virgestusmaa moodustavad heakorrastatud haljas- ja metsaalad, kuhu on ehitatud minimaalselt teenindavaid ehitisi, mis võimaldavad välisõhus sportimist ja lõõgastumist.

Puhkealade määramisel võeti aluseks traditsiooniliste puhkekohtade paiknemine vallas.

Puhke- ja virgestusmaa funktsiooni kannavad vallas:

- Maaritsa piirkonnas: Maaritsa külaplats (tähis kaardil PP6) ja krossirada (tähis kaardil PP8), Krüüdneri puhkeala (tähis kaardil PP10);
- Valgjärve piirkonnas: Valgjärve metsapark (maa-alal asuvad Valgjärve metsapark ja kool, tähis kaardil PP4), Valgjärve valgustatud terviserada ja suusarajad (tähis kaardil PP4), Pikajärve turismiala (tähis kaardil PP9);
- Saverna piirkonnas: külakeskus, park ja külaplats (tähis kaardil PP1), Saverna terviserada (tähis kaardil PP5).

Täiendavalt reserveeritakse puhke- ja virgestusmaad Valgjärve küla keskusse, kuhu on võimalik Valgjärve Põhikooli baasil rajada Valgjärve spordi- ja puhkekompleks.

Üldplaneeringuga kavandatakse matkarajad Sulaoja ja Krüüdneri piirkonda ning Maaritsa ümbruses paiknevate väikeste järvede vahele. Matkaradade väljaarendamine toimub koostöös Riigimetsa Majandamise Keskuse, vallavalitsuse ja maaomanikega.

Valla territooriumil asuvad vaatamisväärsused (Sirvaste maa-alune kalmistu - tähis kaardil PP2, Kalevipoja lootsik - tähis kaardil PP3, Valgjärve metsapark, Pikajärve mõisakompleks, Kiirusmägi - tähis kaardil PP11, Vahtra talu magnoolia, Maaritsa kalmistu, Krüüdneri park jne), mis tutvustamise eesmärgil tuleb siduda jalgrattamarsruutidega ja matkaradadega.

Kõikidele puhkealadele tagatakse avalik juurdepääs. Eratee omanikuga sõlmitakse leping eratee avalikuks kasutuseks määramise kohta vastavalt teeseadusele. Parkimise korraldamine täiendava teenindusfunktsioonita puhkealal või puhkeala lähipiirkonnas toimub koostöös maaomanike ja vallavalitsusega. Puhkealade ning teeninduseks vajalike objektide kavandamisel tuleb näha ette turvariske ennetavad ja maandavad meetmed.

Tingimused detailplaneeringute koostamiseks:

- ala juhtfunktsiooniks on puhke- ja virgestusmaa;
- detailplaneering näeb ette puhkerajatiste (sh jäätmekäitlusega seonduvate elementide) asukoha;
- detailplaneeringuga lahendatakse parkimine (sh ka autokaravanide parkimiskohad);
- detailplaneering sisaldab tingimusi kujundus- ja ehitusprojektide koostamiseks;
- vajadusel on vallavalitsusel õigus nõuda detailplaneeringu alusel elluviidavate tegevus(te)ga kaasneda võivate keskkonnamõjude hindamist.

2.5. Detailplaneeringu koostamise kohustusega alad ja juhud

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on läbi planeeringuprotsessi tagada parem keskkonna kvaliteet.

Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks määratakse:

- miljööväärtuslikud alad;
- käesoleva planeeringuga määratud kompakitse hoonestusega alad;
- Valgjärve tootmishoonete maa-ala;
- Maaritsa tootmishoonete maa-ala;
- Saverna tootmishoonete maa-ala;
- Krüüdneri kõrtsi ja mõisapargi maa-ala, järve-äärsete suvilate maa-ala;
- Valgjärve telemasti maa-ala;
- Suvilate maa-ala Vissi külas;
- Pikajärve mõisa kompleks;
- Maaritsa suurfarmi maa-ala;
- Kula farmi maa-ala.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

- kalda piiranguvööndis maa-ala jagamisel kruntideks;
- hajaasustatud kohtades maa-ala kruntideks jagamisel elamuehituse eesmärgil, kui soovitakse ehitada viie või enama korteriga ridaelamut või viiest ja enamast pereelamust koosnevat hoonete gruppi;
- kämpingu või motelli rajamisel;
- autoteenindusjaama, bensiinjaama rajamisel;
- tootmise/tööstuse planeerimisel, kui tootmisest tulenevad negatiivsed mõjud (müra, heitgaasid jms) väljuvad tootmismaa piiridest ning mõjutavad lähiümbrust või kavandatakse rajada üle 1000 m² ehitusaluse pinnaga tootmis- või laohoonet;
- uue tootmisala planeerimisel;
- maastikus domineerivate objektide (tuulegeneraatorite, ülekandemastide jmt) planeerimisel.

Vald võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamise aladel ja juhtudel, mille puhul üldreeglina detailplaneeringu koostamise kohustust ei ole.

2.6. Miljööväärtuslikud alad

Miljööväärtuslikud alad on piirkonnad, kus on säilinud ajalooline, aastakümnete ja -sadade jooksul kujunenud keskkond, mille moodustavad nii elamud, abihooned kui ka ajalooline teede- ja tänavatevõrk.

Üldplaneeringuga on määratud miljööväärtuslikud alad:

- Pikajärve mõisa ümbrus;
- Krüüdneri pargi ümbrus;
- Kiirusmägi.

Miljööväärtuslike piirkondade eripära säilimiseks tuleb uute hoonete ehitamisel, olemasolevate hoonete renoveerimisel ja juurdeehituste tegemisel järgida järgmisi põhimõtteid:

- uute hoonete ehitamisel tuleb järgida olemasolevat õuestruktuuri, sh vältida kaugvaadete täisehitamist;
- rajatavad hooned peavad sobima miljöösse, hooned peavad olema olemasolevatega sarnaste gabariitidega ehitusaluse pinna ja mahu ning katusekaldega;

- olemasolevate hoonete remontimisel ja juurdeehituste tegemisel tuleb järgida hoonete arhitektuuri;
- säilima peavad akende ja uste kuju, asend fassaadil ja seinas;
- kasutama peab konkreetsele piirkonnale omast traditsioonilist ehitusmaterjali;
- kasutada ei tohi naturaalseid materjale imiteerivaid materjale (plastikvoodrid, kivi imitatsiooniga plekkkatused jne).

Käesolevas planeeringus esitatud miljööväärtuslike alade edasise arendamise põhimõtteid täpsustatakse vahendite leidumise korral miljööväärtuslike piirkondadele koostavates ekspertarvamustes, mille koostamisse on võimalik kaasata nii Tallinna Tehnikaülikooli, Maaülikooli ja Kunstiakadeemia vastavate erialade üliõpilasi ja tööd teostada kursusetööde/magistritööde raames. Miljööväärtuslike alade edasise arendamise põhimõtted töötatakse välja kolme aasta jooksul käesoleva üldplaneeringu kehtestamise aastast arvates.

2.7. Väärtuslikud maastikud ja põllumaa

2.7.1. Väärtuslikud maastikud

Väärtuslikud maastikud on määratletud lähtudes kultuurilis-ajaloolisest, rekreatiivsest, esteetilisest, looduslikust ja identiteediväärtusest. Valgjärve vallas on maakondliku ja kohaliku tähtsusega väärtuslikud maastikud. Valgjärve valla väärtuslikele maastikele koostatakse maastikuhoolduskavad kolme aasta jooksul käesoleva üldplaneeringu kehtestamise aastast arvates.

- **Valgjärve**

See maakondliku tähtsusega maastik hõlmab suurema osa Valgjärve vallast (92 km²). Maastik on üks vaheldusrikkamaid Põlvamaal. Maakasutusmustrit iseloomustavad metsatukad küngaste lael ja järskudel nõlvadel, neid ümbritsevad ümara kujuga põllud laugematel nõlvadel ning soised niidud, soolapid või väikesed järved lohkudes.

Piirkonna arendamisel ja hooldamisel on oluline tagada väärtusliku maastiku säilimine:

- põllumajandusliku kasutusega maadel tuleb see kasutus säilitada, põldude sööti jätmisel tuleb tagada niiteline kasutus, et säilitada maastiku avatus;
- säilitada metsatukad küngaste lael ja järskudel nõlvadel;
- kaaluda kasutusest väljasolevatele kolhoosiaegsetele tootmishoonetele alternatiivsete kasutusvõimaluste leidmist või nende lammutamist;
- traditsioonilise hajaasustusega aladel vältida kompaktse hoonestusega alade teket;
- tagada kallasraja avatus järvede ja jõgede ääres;
- tagada Valgjärve pargi avalik kasutus.
- **Krüüdneri**

Selle kohaliku tähtsusega maastiku keskmeks on Krüüdneri küla koos mõisapargi ja kõrtsiga. Piirkonda iseloomustab mitmekesine maastik, huvitav arhitektuur (mõisa varemed, väike puukirik) ning käänulised teed. Vanas Krüüdneri pargis kasvab ohtralt kodumaiseid puuliike, samuti on seal maalilised tiigid ja puiesteed. Vahtra talus kasvab Eestimaa uhkeim magnooliapuu. Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek Krüüdneri väärtusliku maastiku koosseisust välja arvata Krüüdneri liivamaardla maa-ala (vt üldplaneeringu kaart), kuna maavara kaevandamisega rikutud maa on kaotanud oma esteetilise väärtuse.

Piirkonna arendamisel ja hooldamisel on oluline tagada väärtusliku maastiku säilimine:

- kavandatav uusasustus siduda ehitiste ajaloolise paiknemisega;
- Krüüdneri mõisahoonete ja kriku varemete ümbrusele koostada maastikuhoolduskava ning kindlustada selle elluviimine ja jätkutegevuste toimumine;
- mõisahoonete varemetele ja mõisaparki ehitamisele seada valla ehitusmäärusega arhitektuurilised tingimused.

Ehitamisel väärtuslikele maastikele ja miljööväärtuslikele aladel tuleb järgida järmiseid tingimusi:

- minimaalne lubatud krundi suurus on 2 ha;
- minimaalne lubatud erinevatel kinnistutel asuvate hoonete vaheline kaugus on 100 m;
- ühele krundile on lubatud ehitada 1 elamu ja kuni 3 kõrvalhoonet.

2.7.2. Väärtuslikud teelõigud ja ilusad vaatekohad

Valgjärve valla väärtuslikeks teelõikudeks on määratud:

- Saverna-Pilkuse tee(18147) Saverna-Pikajärve vahelisel lõigul;
- Saverna-Jõksi tee (18168) Saverna-Mügra vahelisel lõigul;
- Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa maantee (E263) Sirvaste-Mügra vahelisel lõigul.

Nimetatud teelõigud on väärtuslikud, sest neil on vana asukoht ja teed on ilma kaasaegsete õgvendusteta. Lisaks jääb nende vahetusse lähedusse hulgaliselt maastikulisi ja kultuurilisi väärtusi ning neil asuvad ilusad vaatekohad (vt üldplaneeringu kaart).

Väärtuslike teelõikude säilimise tagamiseks nähakse käesoleva üldplaneeringuga ette:

- kergliiklustee rajamine Saverna-Pilkuse tee(18147) Saverna-Pikajärve vahelisel teelõigul;
- teelõikude õgvendamise välistamine;
- peatus- ja puhkekohtade rajamine ilusatele vaatekohtadele;
- ilusate vaatekohtade avamine ja säilitamine lähtuvalt maastikuhoolduskavades ettenähtud meetmetele.

2.7.3. Muinsuskaitse alla võetud maa-alade ja üksikobjektide kaitsereežiim

Vastavalt muinsuskaitseadusele on kinnismälestise kaitseks kehtestatud kaitsevööndi laius 50 meetrit mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistatud õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti.

Kinnismälestiste kaitsevööndis on ilma Muinsuskaitseameti loata keelatud kõik mulla- ja ehitustööd ning puude ja pöösaste istutamine, mahavõtmise ja juurimine.

2.7.4. Väärtuslik põllumaa

Põllumajandusega seotud tootmisel on Valgjärve vallas võrdlemisi suur osatähtsus. Üldplaneeringuga on määratletud väärtuslikeks põllumaad, mida nende massiivsuse (hea harida), esteetilise ja ajaloolise väärtuse ning parema mullaviljakuse tõttu tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses. Kaardil on tähistatud need põllud helekollasega (tingmärk - põld). Nimetatud põllud on boniteediga 40 ja enam.

Väärtuslike põllumaade säilimise tagamiseks seatakse käesoleva üldplaneeringuga järgmised tingimused:

- väärtuslik põllumaa tuleb kasutuses hoida põllumajandusliku maana;
- metsade istutamisel tuleb tagada avatud vaadete säilimine teedega külgnevatele aladele;
- soovitav on ehitustegevuseks mitte kasutada väärtuslikke põllumaid;
- põldude sööti jätmisel tuleb tagada niiteline kasutus, et säilitada maastiku avatus.

2.8. Roheline võrgustik ja looduskaitse

2.8.1. Roheline võrgustik

Roheline võrgustik on ökoloogiline infrastruktuur, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest koridoridest. Tugialadel asuvad olulised elupaigad ja kasvukohad ning koridorid võimaldavad liikuda erinevatel liikidel ühelt tugialalt teisele. Tugialadele on omane massiivsus, kompaktsus ja looduskaitse väärtus, koridorid seovad omakorda tugialad tervikuks, tagades liikide leviku.

Inimese poolt kavandatava tegevusega ei tohi ohustada roheline võrgustiku toimimist. Stabiilse roheline võrgustiku säilimiseks on oluline säilitada metsade massiivsus ning tagada väiksemate metsaribade sidusus. Kus võrgustiku sidusus puudus, on võrgustikku tugevdatud ja juurde tekitatud koridore nii metsaribade kui jõgede ja ojade abil mikrotasandil. Lisaks roheline võrgustiku piiride täpsustamisele tehakse üldplaneeringuga ettepanek arvata Põlva maakonnaplaneeringu teemaplaneeringuga "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" määratud roheline võrgustiku tugialade hulka Hauka loodusala (vt planeeringukaart). Samas tehakse ettepanek arvata rohekoridori koosseisust välja Kangru karjääri maa-ala (vt ka ptk 2.9. "Maavarad", planeeringukaart).

Keskkonnamõju strateegiline hindaja on teinud keskkonnamõju strateegilise hindamise aruandes ettepaneku Abissaare piirkonnas rohekoridori nihutada põhja poole. Vallavalitsus teeb ettepaneku keskkonnamõju strateegilise hindaja poolt pakutud koridori kulgemise muudatuseks (rohevõrgustiku kaardil märgitud rohevõrgustiku muudatusena), kuna nimetatud koridori alale jääb Vallavolikogu poolt algatatud Kulla maaüksuse detailplaneering, millega tekib asustusala, mis lõikaks rohekoridori osaliselt läbi.

Roheline võrgustik vallas koosneb valdavalt järgmistest komponentidest: riigi- ja erametsad, ojade, jõgede ja järvede kaldad.

Valgjärve valla territooriumil asuvad järgmised roheline võrgustiku tuumalad:

- Krüüdneri-Maaritsa tuumala;
- Veskimõisa-Maaritsa tuumala;
- Sirvaste tuumala;
- Piigandi-Ahijärve tuumala.

Valla siseselt on tuumaalad ühendavateks koridorideks Valgjärv ja Leevi jõgi ja Sulaoja. Neil aladel on lisaks olemasoleva kõrghaljastuse säilimise tagamise kõrval oluline ka selle tihendamine.

Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks tuleb järgida järgmiseid tingimusi:

- arvestada rohelise võrgustikuga teede ja liinitrasside rajamisel ning tagada liikide rändeteedel ohutus liikluskorralduslike või tehniliste lahendustega;
- vältida alade olemasolevast tihedamat asustamist ja metsamaa raadamist;
- elamute ehitamisel veekogude kaldavööndisse on oluline hoonestuse paigutamine ja sobitamine maastikku ning ehitusgeoloogilistest tingimustest tulenev sobiva koha valik;
- metsamaade majandamisel lähtuda metsamajandamise kavast ning metsamajanduse heast tavast;
- keelatud on kõrge keskkonnamislikuga rajatise rajamine.

Ehitustegevuse kavandamine ja selleks loa andmine rohelise võrgustiku aladel ja metsamaal toimub vallavalitsuse igakordse kaalutusotsuse alusel, kusjuures ehitamisel rohelise võrgustiku aladel tuleb järgida järgmisi tingimusi:

- uusi kompaktse hoonestusega alasid ei planeerita;
- minimaalne lubatud krundi suurus on 3 ha;
- ühele krundile on lubatud ehitada 1 elamu ja kuni 3 kõrvalhoonet;
- minimaalne lubatud erinevatel kinnistutel asuvate hoonete vaheline kaugus on 150 m;
- krundil on lubatud tarastada ainult õueala;
- õueala võib moodustada kuni 8% krundi suurusest;
- rohelise võrgustiku tuumaladel tuleb tagada, et looduslike alade osatähtsus ei langeks alla 90%, seda nii iga kinnistu ulatuses kui kogu tuumala ulatuses (teed jms kaasaarvatult).

2.8.2. Natura 2000 kaitsealad

Valgjärve vallas paikneb kaks Natura 2000 kaitseala:

- Hauka loodusala - on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi (liigirikkad madalsood) ja II lisa liigi elupaiga (harivesiliku elupaik) kaitseks. Harivesiliku püsielupaiga kaitse toimub vastavalt kaitse-eeskirjale.
- Valgjärve loodusala - on loodud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüübi (looduslikult rohkeoiteeline Valgjärve järv koos pargiga) kaitseks.

Valgjärve vallaga piirneb Otepää looduspark, mis kuulub Natura 2000 võrgustiku Otepää loodus- ja linnuala koosseisu. Loodusala on moodustatud loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide ja II lisa liikide elupaikade kaitseks. Linnuala on moodustatud linnudirektiivi I lisa linnuliikide ja I lisast puuduvate rändlinnuliikide elupaikade kaitseks. Otepää linnuala ühtib Otepää loodusala. Linnualal kaitstakse ka Valgjärve valla sümboli - väikse-konnakotka elupaika.

Väljaspool kaitsealasid asuvate Natura 2000 kaitsealadel toimub kaitsetegevuse korraldamine vastavalt keskkonnaministri määrusele "Majandustegevuse ajutiste piirangute rakendamine väljaspool kaitsealasid asuvatel Natura 2000 võrgustiku aladel".

2.8.3. Kaitstavad looduse üksikobjektid

Kaitstav looduse üksikobjekt on teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt või nende rühm, mida kaitstakse looduskaitseaduse alusel.

Looduse üksikobjekti ja üksikobjektide rühma ümber on 50 m raadiuses piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust. Valgjärve vallas kaitstavad looduse üksikobjektid on esitatud lisan 2.

2.8.4. Kaitsealused pargid

Pargi kaitse eesmärk on ajalooliselt kujunenud planeeringu, dendroloogiliselt, kultuurilooliselt, ökoloogiliselt, esteetiliselt ja puhkemajanduslikult väärtusliku puistu ning pargi- ja aiakunsti hinnaliste kujunduselementide säilitamine koos edasise kasutamise ja arendamise suunamisega. Kaitsealuste parkide kaitse toimub vastavalt kaitsealuste parkide, arboretumite ja puistute kaitse-eeskirjale.

Valgjärve vallas on kaitsealused pargid:

- Krüüdneri mõisa park – muinsuskaitse all;
- Valgjärve mõisa metsapark ja Valgjärv – looduskaitse all;
- Pikajärve mõisa park – muinsuskaitse all.

2.8.5. Muud looduslikult väärtuslikud alad

Lisaks kaitstavatele loodusväärtustele on Valgjärve vallas ka selliseid looduslikult ja kultuuriliselt väärtuslikke alasid, mida kaitse-eeskirjadega ei kaitsta. Siinkohal võib välja tuua pärandkooslused Valgjärve valla lõunaosas ning Jõksi ristimetsa.

Jõksi ristimets asub Tartu-Võru maanteel Tartu poolt tülles paremal teepoolel. Osa metsast jääb Kanepi valda, maa-ameti katastrikaardi järgi peaks ristimetsatukk asuma kahel kinnistul, millest Valgjärve vallas asub Torri-Tootsina kinnistu (katastritunnus 85603:002:0423). Jõksi ristimetsas leidub nii vanu kui värsked riste.

Käesoleva üldplaneeringuga tehakse ettepanek Jõksi ristimetsa kaitse alla võtmiseks, täpsemalt ristipuuderühm looduse üksikobjektina.

2.9. Maavarad

Olulisemateks maavaradeks Valgjärve vallas on liiv ja kruus. Valla territooriumil on seitse karjääri, neist kolm on pidevas kasutuses:

- Kolleri-Saverna kruusamaardla (tähis kaardil TM1);
- Krüüdneri liivamaardla (tähis kaardil TM2);
- Abissaare liivamaardla (tähis kaardil TM3).

Krüüdneri karjäärile nähakse üldplaneeringuga ette laiendus. Samuti on nähtud ette laiendus Abissaare karjäärile.

Üldplaneeringuga nähakse ette Kangru (Pikareinu külas asuva Raud 7 maaüksus) aktiivse reservvaruga kruusamaardla (tähis kaardil TM4) avamine. Sellega seoses tehakse ettepanek arvata see ala välja maakonna teemaplaneeringuga määratletud rohekoridori koosseisust. Maavara kaevandamiseks peab taotlema maavara kaevandamise loa. Eelnevalt on vajalik teostada maavara geoloogiline uuring.

Maa-aladele, kus soovitakse avada uusi maardlaid koostatakse maavara geoloogiline uuring vastavalt keskkonnaministri määrusega kehtestatud üldgeoloogilise uurimustöö ja maavara geoloogilise uuringu tegemise korrale ning vajadusel teostatakse maardla avamisega kaasnevate keskkonnamõjude hindamine. Üldplaneeringuga täpsustatud väärtuslikel maastikel ja rohevõrgustikku kuuluvatel aladel on uute maardlate avamine keelatud, olemasolevate laiendamine toimub seadusega ettenähtud korras.

Maardlate sulgemise järgselt rajatakse neile aladele rohealad. Lähtuvalt maapõueseadusest on kaevandusloa omanik kohustatud maavaravaru kaevandamisega rikutud maa korrastama korrastusprojekti alusel. Korrastamisprojekti rakendamiseks annab nõusoleku maavaravaru kaevandamiskoha keskkonnateenistus, arvestades Eesti Maavarade Komisjoni arvamust. Maavara kaevandamisega rikutud maa korrastamise kord ja korrastamise projektile esitatavad nõuded on kehtestatud keskkonnaministri vastava määrusega.

2.10. Teed

Valla teedevõrk on välja kujunenud ja ei vaja olulisi muudatusi. Vajalik on liiklemise ohutumaks muutmiseks vajalike kergliiklusteede ja -sõiduradade ehitamine ning teedevõrgu kvaliteedi tõstmine.

Teede parema läbitavuse tagamiseks vajavad mustkatet järgmised teelõigud:

- Saverna piirkonnas: Saverna – Kooli tee, Saverna ringtee;
- Valgjärve piirkonnas: Valgjärve ringtee, Maaritsa-Krüüdneri-Otepää, Pumbajaama tee;
- Maaritsa piirkonnas: Maaritsa-Prangli (kuni planeeritava elamukvartalini), Maaritsa-Topsi.

Liiklusohutuse tagamiseks ei planeerita Tallinn-Tartu—Võru-Luhamaa (E263) põhimaanteele täiendavaid peale- ja mahasõite. Juurdepääsud lahendatakse olemasolevate mahasõitudega või kogujateega.

Jalakäijate ja jalgratturite ohutuse tagamiseks nähakse üldplaneeringuga ette Saverna asulas Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee ületamiseks kergliiklustunneli rajamine ning täiendavate kergliiklusteede välja ehitamine järgmistel maanteedel:

- Saverna-Otepää;
- Saverna-Soodla;
- Maaritsa keskusel;
- Maaritsa-Saverna.

Samuti nähakse üldplaneeringuga ette Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee (E263) ning Saverna-Pilkuse (T18147), Saverna-Krootuse (T18174) ja Saverna-Tillundi (T18174) kõrvalmaantee ristmiku liiklusohutumaks muutmise. Eelpool nimetatud lahendused töötatakse välja hilisema projekteerimise käigus.

Teede avalikku kasutust on õigusaktid erinevatel aegadel käsitletud erinevalt, seetõttu on maareformi käigus mitmeid avalikult kasutatavaid teid mõõdetud eramaade sisse ning need on praegu kehtiva teeseaduse mõistes muutunud erateedeks. Valgjärve valla territooriumil on 36 km erateid, mille osas on vajadus need määrata avalikult kasutatavaks. Vastavate teede nimekiri on esitatud lisa 3. Teeseadusest lähtuvalt sõlmib Valgjärve vallavalitsus maaomanikega erateede avaliku kasutamise lepingud.

Üldplaneeringuga tagatakse avalikud juurdepääsud (vt planeeringu kaart) avalikus kasutuses olevate veekogude (vt lisa 2) kallasrajale. Eratee omanikuga sõlmitakse leping eratee avalikuks kasutuseks määramise kohta vastavalt teeseadusele.

Hajaasustatud aladel maa-ala jagamisel kruntideks elamuehituse eesmärgil ning detailplaneeringu kohustusega alal tuleb moodustada eraldi teemaa krunt.

2.11. Tehniline infrastruktuur

2.11.1. Elekter ja tänavavalgustus

Elektrivõrke vallas haldab Eesti Energia Jaotusvõrgu Kagu piirkond.

Eesti Energia poolt kavandatud perspektiivsed elektriliinid ning 39 perspektiivset alajaama on kantud üldplaneeringu kaardile. Olemasolevad põhiliinid jäävad samadele trassidele ja rekonstrueerimine toimub vastavalt Eesti Energia arengukavale ja liinide tehnilisele seisukorrale. Renoveerimist vajavad liinid Saverna küla kirdeosas ning Maaritsa, Vissi ja Krüüdneri külates. Täiendavate liinide väljaehitamine toimub projektipõhiselt seoses liitumissooviga.

Tänavavalgustus on Saverna, Maaritsa ja Valgjärve keskustes amortiseerunud. Vajalik on selle kaasajastamine, täiendavate valgustite lisamine, tänavavalgustus võrgustiku edasi arendamine. Turvalisuse tagamiseks kavandatakse tänavavalgustuse laiendamist Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa põhimaantee äärde Savernas ja Maaritsas ning vajadusel uutesse elamu- ning puhkepiirkondadesse. Täiendavate valgustite asukoht täpsustatakse hilisema projekteerimise käigus.

2.11.2. Vesi ja kanalisatsioon

Ühisvee- ja kanalisatsioonitrassid on välja ehitatud Saverna, Maaritsa, Valgjärve, Pikajärve ja Aiaste küla keskustes. Nimetatud trassid rekonstrueeritakse. Valgjärve vallas on kolm reovee puhastit (Saverna, Valgjärve, Maaritsa).

Ülejäänud valla külates on veevarustus salv- ja puurkaevudel ning heitveed juhitakse kogumiskaevudesse. Nendes külates ei ole ühiskanalisatsiooni väljaehitamine suurte kulude tõttu majanduslikult põhjendatud ja vajalik. Suurema reostuskoormusega ettevõtete puhul on vajalik väikepuhastite rajamine.

Valgjärve valla reoveekogumisalad (Saverna, Maaritsa, Valgjärve, Pikajärve, Aiaste) on määratud Valgjärve valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arengukavas aastateks 2005-2017. Ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni väljaarendamine toimub vastavalt nimetatud arengukavale, selles esitatuga arvestatakse detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel.

2.11.3. Soojavarustus

Tsentraalne keskküttesüsteem on välja ehitatud Saverna küla keskses. See vajab rekonstrueerimist.

Ülejäänud valla territooriumil on soojavarustus lahendatud lokaalselt. Kaugküttevõrgu välja ehitamine neis piirkondades pole majanduslik otstarbekas ega vajalik.

2.11.4. Internetiühendus

Valgjärve vallas on internetiühenduse kättesaadavus hea. Suuremates asulates on ühendust võimalik saada telefonikaabli kaudu, hajaasustuses on võimalik ühendust saada Valgjärve telemastis, mobiilimastides ja spetsiaalselt ehitatud vahemastides paiknevate seadmete kaudu. Koostöös teenusepakkujaga edasi arendada kvaliteetse internetiühenduse kättesaadavust valla territooriumil. Valgjärve valla atraktiivsuse kasvu arvestades on perspektiivne digitaliseerida telefoniliinid.

2.11.5. Jäätmekäitlus

Valla territooriumil prügilaid ei asu. Lähim avatud ladustuskoht on Adiste prügila Põlva vallas. Üldplaneeringuga reserveeritakse täiendavat jäätmekäitluse maad:

- Saverna külas jäätmejaama maana.

Edasine erinevat liiki jäätmete käitlemine valla territooriumil toimub vastavalt Kanepi, Kõlleste, Laheda, Valgjärve ja Vastse-Kuuste valla ühisele jäätmekavale 2007-2011.

2. ÜLDPLANEERINGU RAKENDAMINE

Üldplaneeringus määratletu elluviimiseks on vajalik järgmiste tegevuste teostamine:

- valla ehitismääruse koostamine;
- väärtuslike maastike maastikuhoolduskavade koostamine (koostöös maaomanikega);
- miljööväärtuslike alade eksperthinnangute koostamine;
- puhkealade täiendav arendamine (koostöös maaomanike ja ettevõtjatega);
- liiklusskeemi korrastamine liiklusohhtlikel ristmikel;
- teede parema läbitavuse tagamiseks kruusakatte asendamine mustkatttega, kergliiklus teede ja radade ehitamine;
- erateede omanikega läbirääkimiste teostamine teede avalikuks kasutuselevõtuks ja edaspidise kasutamise tingimustes kokkuleppimiseks;
- Saverna, Maaritsa ja Valgjärve külade tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja edasi arendamine;
- Saverna küla kirdeosa ja Maaritsa, Vissi, Krüüdneri külades elektrivõrgu renoveerimine;
- Jõksi ristimetsa kohaliku kaitse alla võtmise korraldamine;
- vallale vajalike maade munitsipaliseerimine.

Käesoleva planeeringuga tehakse ettepanek kohaliku omavalitsuse ülesannete täitmiseks ja arenguks üldistes huvides munitsipaliseerida järgnevad planeeringualale jäävad maaalad:

- vallateed;
- Maaritsa küla keskuse tiigi ümbrus ja II maailmasõjas hukkunute ühishaud ;
- Maaritsa kalmistu;
- Saverna lasteaia juurdeehitus ja külaplats (maaüksus "KÜLAKESKUSE");
- Sirvaste tee äärne maa-ala;
- Tallinn-Luhamaa maantee ja Sirvaste tee vaheline maa-ala;
- Maaritsas-Topsi-Vahtra tee äärne maa-ala;
- Saverna ambulatoorium;
- Savernas vana bussiootepaviljoni maatükk;
- Valgjärve külas endise "Hädaoru A-14" talu maadel aiamaadena kasutatava maa-ala eraldi katastriüksusena;

- Valgjärve külas kaupluse ees olev plats endise "Hädaoru A-14" talu maadel;
- Valgjärve külas endise "Hädaoru A-14" talu maadel laut-küüni juurde määratav teenindusmaa;
- Valgjärve külas Valgjärve ranna maa-ala;
- Valgjärvel bussiootepaviljoni maatükk;
- Saverna puurkaev;
- Valgjärve vana puurkaevu maa-ala;
- Maaritsa puurkaev;
- biotiigid Savernas;
- biotiigid Valgjärvel;
- biotiigid Valgjärvel;
- Valgjärve ringkanal;
- biotiigid Maaritsas;
- Sirvaste maa-alune kalmistu;
- Savernas II maailmasõjas hukkunute ühishaud;
- Krüüdneri järv.

Planeeringu elluviimine toimub valla eelarve vahenditest ja projektidest saadud vahenditest ning võimalikust laenust. Elamu- ja tootmisalade arendamine toimub arendaja rahastamisel.

3. LISAD

Lisa 1 Kaitsealused objektid

Tabel 1 Muinsuskaitsealused objektid Valgjärve vallas

Nr	Registri nr	Mälestise nimetus	Asukoht
1	11580	Kivikalme "Ristimäe kivikalme"	Hauka küla
2	23835	Krüüdneri mõisa park	Krüüdneri küla
3	23836	Krüüdneri mõisa pargisild	Krüüdneri küla
4	23837	Krüüdneri mõisa veskisild vesiveski varematega	Krüüdneri küla
5	23838	Krüüdneri mõisa õlleköögi keldrid	Krüüdneri küla
6	23839	Krüüdneri mõisa õllemeistri elamu	Krüüdneri küla
7	23840	Krüüdneri mõisa talli varemed	Krüüdneri küla
8	23841	Krüüdneri mõisa moonakatemaja 1	Krüüdneri küla
9	23842	Krüüdneri mõisa moonakatemaja 2	Krüüdneri küla
10	4208	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Maaritsa küla
11	4209	Maaritsa kalmistu	Maaritsa küla
12	23843	Maaritsa õigeusu kirik	Maaritsa küla
13	11581	Asulakoht	Mügra küla
14	11582	Kalmistu	Mügra küla
15	11583	Kalmistu "Tooma kirik"	Mügra küla
16	11584	Kivikalme	Mügra küla
17	11585	Kivikalme	Mügra küla
18	11586	Kivikalme	Mügra küla
19	11587	Kivikalme	Mügra küla
20	11588	Kivikalme	Mügra küla
21	11589	Kivikalme	Mügra küla
22	11590	Kivikalme	Mügra küla
23	11591	Kivikalme	Mügra küla
24	11592	Kivikalme	Mügra küla
25	11593	Kivikalme	Mügra küla
26	11594	Kivikalme	Mügra küla
27	11595	Kivikalme	Mügra küla
28	11596	Kivikalme	Mügra küla
29	11597	Kivikalme	Mügra küla
30	11598	Kivikalme	Mügra küla
31	11599	Kivikalme	Mügra küla
32	11600	Kivikalme	Mügra küla
33	11601	Kivikalme	Mügra küla
34	11602	Kivikalme	Mügra küla
35	11603	Kivikalme	Mügra küla
36	11604	Kivikalme	Mügra küla
37	11605	Asulakoht	Pikajärve küla
38	11606	Kivikalme	Pikajärve küla
39	11607	Kivikalme	Pikajärve küla
40	23844	Pikajärve mõisa peahoone	Pikajärve küla
41	23845	Pikajärve mõisa park	Pikajärve küla
42	23846	Pikajärve mõisa aitkuivati	Pikajärve küla
43	23847	Pikajärve mõisa jääkelder	Pikajärve küla
44	23848	Pikajärve mõisa laut	Pikajärve küla

45	23849	Pikajärve mõisa linnumaja	Pikajärve küla
46	23850	Pikajärve mõisa tall	Pikajärve küla
47	23851	Pikajärve mõisa teede piirdepostid	Pikajärve küla
48	11608	Kivikalme	Puugi küla
49	11609	Kääbas	Puugi küla
50	4210	II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Saverna küla
51	11610	Kalmistu	Sirvaste küla
52	11611	Kultusekivi	Valgjärve küla
53	23852	Valgjärve mõisa ait-kuivati	Valgjärve küla
54	23853	Valgjärve mõisa moonakatemaja varemed	Valgjärve küla
55	23854	Valgjärve mõisa puukuur	Valgjärve küla

Tabel 2 **Looduskaitsealade väärtusega alad ja -objektid Valgjärve vallas**

Nr	Nimetus	Asukoht	Märkused
1	Valgjärve park, Valgjärve metsapark; Valgjärve metsapark ja Valgjärv	Valgjärve küla	
2	Krüüdneri park (tamm, mägimänd, Kolm elupuude gruppi)	Krüüdneri küla	
3	Valgjärve tammed	Valgjärve küla	
4	Kalevipoja lootsik	Sirvaste küla	piiranguvöönd 20 m
5	Krüüdneri püsielupaik	Krüüdneri küla	
6	Krüüdneri põlispuud	Krüüdneri küla	
6	Kübarsesepa kuusik	Valgjärve küla	
7	Kohtukivi	Valgjärve küla	
8	Peksukivi	Pikajärve küla	
9	Magnoolia	Krüüdneri küla	
10	Liivaku tamm	Pikajärve küla	

Lisa 2 Kalda kasutamise kitsendused

Tabel 3 **Looduskaitsealadest ja veeseadusest tulenevad ranna ja kalda kasutamise piirangud Valgjärve valla avalikult kasutatavatel veekogudel**

Veekogu nimi	Piiranguvööndi laius (m)	Ehituskeeluvööndi laius (m)**	Kallasraja laius (m)
Valgjärv	100	50	4
Idaoja	100	50	4
Sulaoja	100	50	4
Võhandu jõgi	100	50	4
Piigaste oja	100	50	4
Leevi jõgi	100	50	4
Elva jõgi	100	50	4
Porijõgi	100	50	4
Krüüdneri Kogrejärv	50	25	4
Krüüdneri järv	50	25	4
Ristijärv	50	25	4
Kuksina järv	50	25	4
Kangrujärv	50	25	4
Pikajärv	50	25	4

Sahkri järv	50	25	4
Veskimõisa järv	50	25	4
Unsa järv	50	25	4

**tulenevalt looduskaitseseadusest ulatub järve või jõe kaldal metsamaal ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini

Lisa 3 Teed

Tabel 4 Avalikuks kasutamiseks määramise vajadusega teed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)
8560018	Pikareinu 1 tee	2,020
8560019	Pikareinu 2 tee	1,661
8560020	Vanamäe tee	1,257
8560021	Looga tee	1,344
8560022	Lennardi tee	1,767
8560023	Kiltre tee	0,974
8560024	Kuke tee	1,411
8560025	Kula tee	1,234
8560026	Tigase tee	2,320
8560027	Uibo tee	0,839
8560028	Mugra tee	1,007
8560029	Reinukese tee	2,061
8560030	Ärmiko tee	2,588
8560031	Puntuse tee	1,921
8560032	Zeigo tee	1,326
8560033	Kalpuse	2,330
8560034	Kivi tee	1,074
8560035	Voika tee	0,695
8560036	Prantsu tee	1,962
8560037	Lepiku tee	1,231
8560038	Kure tee	0,595
8560039	Kasemäe tee	0,521
8560040	Valgjärve küla tee	0,240
8560041	Nässi tee	1,475
8560042	Kooli tee	0,851
8560043	Metsanurga tee	0,511
		36,135

Tabel 5 Riigimaanteed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)
2	Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa	18,943
89	Põlva-Saverna	1,208
18127	Saverna-Krootuse	2,2
18129	Karste-Mügra	2,525
18130	Sirvaste-Kitse	8,206
18131	Karste-Kitse	2,509
18133	Pusu tee	3,361

18134	Sulaoja-Krüüdneri	3,052
18136	Maaritsa-Prangli	2,4
18143	Vissi-Vooreküla	3,7
18147	Saverna-Pilkuse	11,03
18148	Maaritsa-Otepää	9,581
18168	Saverna-Jõksi	7,2
18171	Valgjärve-Aiaste	2,157
18172	Valgjärve-Tamme	2,522
18174	Saverna-Tillundi	7,5
18176	Piigaste-Sulaoja	0,382
18177	Valgjärve-Krüüdneri	5,45
22185	Pangodi-Vissi	2,494
		96,42

Tabel 6 Vallateed Valgjärve vallas

Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus (km)
8560001	Valgjärve-Sooona-Aiaste-Oru	5,312
8560002	Valgjärve-Puugi	2,672
8560003	Töökoda-Rätti	1,256
8560004	Valgjärve-Pumbajaama	0,207
8560005	Valgjärve-Ringtee	1,145
8560006	Sirtsu-Hobuala	5,676
8560007	Sirtsu-Hobuala (ümbersõit)	0,205
8560008	Immasoo tee	0,914
8560009	Mügra 1 tee	0,981
85600010	Vassila-Kuksina-Soe	2,338
85600011	Pusu-Kuksina	2,880
85600012	Saverna-Kooli tee	0,799
85600013	Krüüdneri-Lutike	2,335
85600014	Maaritsa-Tops-Vahtra	2,043
85600015	Vissi-Topsi	3,130
85600016	Pikajärve küla tee	0,430
85600017	Karjäari tee	0,920
		33,243

4. GRAAFILINE MATERJAL